

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

УДК 342:351 (477)

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.16.42>

ГОЛОВНІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У СТРУКТУРІ ІНСТИТУЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ ОПОДАТКУВАННЯ

Янушевич Ярослав Володимирович
кандидат економічних наук

Статтю присвячено вивченню особливостей функціонування Головних управлінь Державної податкової служби України як змістовного елемента інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування. Досліджено питання правового статусу Головних управлінь Державної податкової служби України як територіальних органів, утворених на правах відокремлених підрозділів Державної податкової служби України. Встановлено, що Головні управління Державної податкової служби України в областях та у м. Києві є органами державної влади, мають окремий баланс, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк зі своїм найменуванням та із зображенням Державного Герба України, є розпорядником бюджетних коштів. Разом із тим, на теперішній час функціонують вони уже без статусу юридичної особи.

Акцентовано увагу на неможливості чіткого окреслення переліку завдань Головних управлінь Державної податкової служби України, хоча на законодавчому рівні все ж таки зроблено спробу їх синтезувати. Пояснюється вказане тим, що встановлений перелік є досить умовним та спірним із точки зору теорії, адже ні в теоретичних напрацюваннях, ні в положеннях чинного законодавства України немає єдиного підходу до співвідношення понять: «функції», «повноваження», «завдання», «мета» та «компетенція» органів виконавчої влади. При цьому, проблема невизначеності та розпливчасті юридичного закріплення завдань Головних управлінь Державної податкової служби України як територіальних органів Державної податкової служби України є одним із найслабших місць їх організації та діяльності.

Доведено, що постійні контраверсії щодо діяльності податкових органів у тому чи іншому статусі або у тій чи іншій службовій площині йдуть не на користь утвердження інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні. При цьому, видається, дієвість та результативність функціонування системи податкових органів, у тому числі територіальних органів Державної податкової служби України, тісно пов'язані зі ступенем та належністю правової регламентації не тільки порядку їх утворення, ліквідації чи реорганізації, але й порядку діяльності.

Ключові слова: Державна податкова служба України, Головні управління Державної податкової служби України, завдання, інституційний механізм, контролюючі органи, органи державної влади, органи стягнення, повноваження, податкові органи, правовий статус, суб'єкт публічної адміністрації, сфера оподаткування, функції.

MAIN DIRECTORATES OF THE STATE TAX SERVICE OF UKRAINE IN THE STRUCTURE OF THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR ENSURING THE SPHERE OF TAXATION

Ianushevych Iaroslav Volodymyrovych
PhD in Economics

This article is a study of functioning features of main directorates of the State Tax Service of Ukraine as a significant element of the institutional framework for ensuring the sphere of taxation. The article examines the legal status of the main directorates of the State Tax Service of Ukraine as territorial bodies formed with the rights of separate divisions of the State Tax Service of Ukraine. It is established that the main directorates of the State Tax Service of Ukraine in the regions and in City of Kyiv are state authorities, have separate Balance Sheets, accounts with bodies providing treasury services to budget funds, a seal and a letterhead with their name and image of the state emblem of Ukraine, and are the administrators of budget funds. At the same time, they are currently functioning without the status of a legal entity.

Attention is focused on the impossibility of defining the list of tasks for the main directorates of the State Tax Service of Ukraine clearly, although at the legislative level, an attempt has been made to synthesise such tasks. This is explained by the fact that the established list is rather conditional and controversial from the theoretical point of view as there is no single approach to the correlation of concepts «functions», «powers», «tasks», «goal» and «competence» of executive authorities either in theoretical developments or in the provisions of the current legislation of Ukraine. At the same time, the problem of uncertainty and vague legal consolidation of the tasks for main directorates of the State Tax Service of Ukraine as territorial bodies of the State Tax Service of Ukraine is one of the weakest points of their organisation and activities.

It is proved that constant counter versions regarding the activities of tax authorities in a particular status or in a particular official plane do not benefit the approval of an institutional framework for ensuring the taxation sphere in Ukraine. At the same time, it seems that the effectiveness and efficiency of the functioning of the system of tax authorities including territorial bodies of the State Tax Service of Ukraine are closely related to the degree and affiliation of legal regulation not only of the procedure for their formation, liquidation or reorganisation, but also of the procedure for their activities.

Key words: State Tax Service of Ukraine, main directorates of the State Tax Service of Ukraine, tasks, institutional framework, controlling bodies, state authorities, collection bodies, powers, tax authorities, legal status, subject of public administration, sphere of taxation, and functions.

Актуальність теми дослідження. Непослідовність та безсистемність здійснених перетворень у сфері оподаткування, реалізованих у період 2013 –2018 рр., призвели не тільки до розбалансування організаційної структури окремих суб'єктів публічної адміністрації, яких наділено владними повноваженнями у сфері оподаткування, а й суттєво ускладнили та деякою мірою обмежили реалізацію очевидних пріоритетів у функціональних повноваженнях національної податкової системи. Що в контексті активного інтегрування України породжує високі ризики структурної та функціональної стійкості інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування до сучасних, насамперед, зовнішніх викликів та загроз. Серед факторів, які стали перешкодою на шляху модернізації – відсутність єдиного комплексного підходу та цілісного бачення напрямків реформування та його кінцевих результатів, механічне

перенесення, хаотичне та фрагментоване запозичення кращих світових апробованих практик, відсутність ґрунтового аналізу проведених перетворень та їх наслідків.

І хоча система суб'єктів публічної адміністрації, яких наділено владними повноваженнями у сфері оподаткування, як специфічна науково-практична категорія вже давно затвердилась у загальній системі наукових знань сучасної правової науки, в умовах сучасних докорінних реформаційних державотворчих та правотворчих процесів в Україні теоретико-прикладне значення науково-обґрунтованої концепції інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування Україні не втрачає своєї актуальності. Своєчасність обраного напрямку пізнавального пошуку додатково посилюється відсутністю комплексного дослідження особливостей функціонування Головних управлінь Державної податкової служби України як оновленого змістовного елемента інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування.

Стан наукового дослідження питання. Суттєвий науковий внесок у розробку загальних засад інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні було зроблено такими вченими-адміністративістами, як: О.М. Бандурка, Ф.Ф. Бутинця, Л.В. Гурєєва, К.Ю. Іванова, М.П. Кучерявенко, В.С. Костюченко, В.А. Панасюк, В.І. Теремецький, Д.А. Бекерська, Л.К. Воронова, П.Т. Гега, О.М. Данилов, В.І. Кашин, С.Б. Пархоменко, В.Ю. Попович, А.М. Соколовська та ін. У той же час, внаслідок динамічного реформування положень чинного податкового законодавства та трансформації правового регулювання інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування, вказана проблематика супроводжується значною кількістю теоретично неопрацьованих питань, зокрема, щодо особливостей функціонування Головних управлінь Державної податкової служби України як змістовного елемента інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування, що свідчить про актуальність обраної теми дослідження.

Метою статті є дослідження особливостей функціонування Головних управлінь Державної податкової служби України як змістовного елемента інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування.

Виклад основного матеріалу. Головні управління Державної податкової служби України в областях та у м. Києві є територіальними органами, утвореними на правах відокремлених підрозділів Державної податкової служби України, мають окремий баланс, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк зі своїм найменуванням та із зображенням Державного Герба України, є розпорядником бюджетних коштів. Разом із тим, необхідно акцентувати увагу на тому, що функціонують вони уже без статусу юридичної особи [9].

Вказане зумовлено тим, що у вересні 2020 року система територіальних органів Державної податкової служби України на регіональному рівні зазнала чергових структурних трансформацій. Адже Постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 893 «Деякі питання територіальних органів Державної податкової служби» ліквідовано як юридичні особи публічного права територіальні органи Державної податкової служби України за переліком згідно з додатком. При цьому, права та обов'язки територіальних органів Державної податкової служби України, що ліквідовувалися, перейшли Державній податковій службі України та її територіальним органам у межах, визначених положеннями про Державну податкову службу України та її територіальні органи [2; 10].

Утворено територіальні органи Державної податкової служби України як її відокремлені підрозділи за встановленим переліком: Головні управління Державної податкової служби України в областях та місті Києві, Центральне міжрегіональне управління Державної податкової служби України по роботі з великими платниками

податків, Східне міжрегіональне управління Державної податкової служби України по роботі з великими платниками податків, Західне міжрегіональне управління Державної податкової служби України по роботі з великими платниками податків, Південне міжрегіональне управління Державної податкової служби України по роботі з великими платниками податків, Північне міжрегіональне управління Державної податкової служби України по роботі з великими платниками податків, Інформаційно-довідковий департамент Державної податкової служби України [11].

Таким чином, на теперішній час до системи територіальних органів Державної податкової служби України на місцях належать: 1) Головні управління Державної податкової служби України в областях; 2) Головне управління Державної податкової служби України у м. Києві; 3) Міжрегіональні управління Державної податкової служби України по роботі з великими платниками податків; 4) Інформаційно-довідковий департамент Державної податкової служби України.

Говорячи про правовий статус Головних управлінь Державної податкової служби України в областях та у м. Києві, відзначимо, що їх основними задачами є забезпечення реалізації державної податкової політики, здійснення у межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пального, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення розрахункових операцій, у тому числі готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону [4, п. 3; 5, п. 3; 6, п. 3].

Однак, досліджуючи питання правового статусу Головних управлінь Державної податкової служби України, натрапляємо на проблему, яку досі не розв'язано ні в теоретичній, ні в практичній площині. Мова йде про неможливість чіткого окреслення переліку завдань Головних управлінь Державної податкової служби України як територіальних органів Державної податкової служби України. І хоча на законодавчому рівні все ж таки зроблено змогу синтезувати завдання Головних управлінь Державної податкової служби України як територіальних органів Державної податкової служби України [4, п. 3; 5, п. 3; 6, п. 3], цей перелік є досить умовним та спірним із точки зору теорії. У зв'язку з тим, що ні в теоретичних напрацюваннях, ні в положеннях чинного законодавства України немає єдиного підходу до співвідношення понять: «функції», «повноваження», «завдання», «мета» та «компетенція» органів виконавчої влади, проблема невизначеності та розпливчасті юридичного закріплення завдань Головних управлінь Державної податкової служби України як територіальних органів Державної податкової служби України є одним із найслабших місць їх організації та діяльності.

Так, наприклад, завдання забезпечення реалізації державної податкової політики та завдання здійснення у межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів мають різний ступінь узагальнення.

Крім того, завдання забезпечення реалізації державної податкової політики, здійснення у межах повноважень, передбачених законом, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пального, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне

страхування, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установлений законом строк, дотриманням порядку проведення розрахункових операцій, у тому числі готівкових розрахунків за товари (послуги) можуть бути підданими розширеному тлумаченню та є досить абстрактними, тоді як завдання здійснення у межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів, а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону розширеному тлумаченню не підлягають.

Головні управління Державної податкової служби України як територіальні органи Державної податкової служби України відповідно до покладених завдань, наділено повноваженнями щодо:

1) здійснення контролю: за дотриманням вимог податкового законодавства, законодавства щодо адміністрування єдиного внеску та законодавства з інших питань, контроль за дотриманням якого покладено на Державну податкову службу України; за дотриманням суб'єктами господарювання, які провадять роздрібну торгівлю тютюновими виробами, вимог законодавства щодо максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби, встановлених виробниками чи імпортерами таких виробів; за дотриманням суб'єктами господарювання, які провадять оптову або роздрібну торгівлю алкогольними напоями, вимог законодавства щодо мінімальних оптово-відпускних або роздрібних цін на такі напої; за дотриманням виконавчими комітетами сільських, селищних рад та рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, порядку прийняття та обліку податків і зборів від платників податків, своєчасністю і повнотою перерахування зазначених сум до бюджету тощо;

2) здійснення податкового контролю за встановленням відповідності умов контрольованих операцій принципу «витягнутої руки»;

3) здійснення відомчого контролю за додержанням вимог законодавства, виконанням службових, посадових обов'язків в Головних управліннях Державної податкової служби України;

4) забезпечення: достовірності та повноти ведення обліку платників податків (платників єдиного внеску), об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням; ведення обліку податків і зборів, платежів; надання допомоги у стягненні податкового боргу в міжнародних правовідносинах за запитами компетентних органів іноземних держав; проведення консультацій з громадськістю, зокрема, через громадську раду, з питань реалізації державної податкової політики тощо;

5) здійснення: реєстрації та ведення обліку платників податків, платників єдиного внеску, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, диференціації платників податків; адміністрування податків і зборів, платежів, єдиного внеску, у тому числі, проведення відповідно до законодавства перевірок та звірок платників податків (платників єдиного внеску); розстрочення, відстрочення та реструктуризації грошових зобов'язань та/або податкового боргу, а також недоїмки зі сплати єдиного внеску тощо;

6) застосування: до платників податків (платників єдиного внеску) передбачених законом фінансових (штрафних) санкцій (штрафів) за порушення вимог податкового законодавства чи законодавства з інших питань, контроль за дотриманням якого покладено на Державну податкову службу України; до фінансових установ, які не подали відповідним контролюючим органам Державної податкової служби України в установлений законом строк повідомлення про відкриття або закриття рахунків платників податків чи розпочали здійснення видаткових операцій за рахунком

платника податків до отримання повідомлення відповідного територіального органу Державної податкової служби України про взяття рахунку на облік у Державній податковій службі України, фінансових (штрафних) санкцій (штрафів) в установлених Податковим кодексом України розмірах; арешту майна платників податків, що мають податковий борг, та/або зупинення видаткових операцій на їхніх рахунках у банках, фінансових санкцій до платників єдиного внеску;

7) проведення роботи: щодо застосування до платників податків (платників єдиного внеску) процедур банкрутства відповідно до законодавства з питань банкрутства; пов'язаної з боротьбою з незаконним виробництвом, переміщенням, обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, пального та інших підакцизних товарів (продукції); з організації роботи, пов'язаний із замовленням марок акцизного податку, їх зберіганням, продажем, відбором зразків, з метою проведення експертизи щодо їх автентичності;

8) складання стосовно платників податків – фізичних осіб та посадових осіб платників податків – юридичних осіб протоколів про адміністративні правопорушення та винесення постанов у справах про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених законом;

9) звернення до суду у випадках, передбачених законом;

10) взаємодії та співпраці: взаємодії з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань надходжень до місцевих бюджетів; співпраці з інститутами громадянського суспільства [4, п. 4; 5, п. 4; 6, п. 4].

Це основний, але цілком невичерпний перелік найважливіших повноважень, якими наділено Головні управління Державної податкової служби України як територіальні органи Державної податкової служби України, та яких визначено законом.

Таким чином, Головні управління Державної податкової служби України як територіальні органи Державної податкової служби України є контролюючими органами (податковими органами, органами стягнення) [4, п. 7; 5, п. 7; 6, п. 7]. І в цьому аспекті можна констатувати, що на теперішній час Податковий кодекс України визначає податкові органи як контролюючі та органи стягнення. Так, податкові органи (центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, його територіальні органи) є контролюючими органами щодо дотримання законодавства з питань оподаткування (крім випадків, визначених пп. 41.1.2 п. 41.1 ст. 41 Податкового кодексу України), законодавства з питань сплати єдиного внеску, а також щодо дотримання іншого законодавства, контроль за виконанням якого покладено на центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, чи його територіальні органи [3, п. 41.1 ст. 41].

Водночас законодавець зазначає, що органами стягнення є виключно контролюючі органи (податкові органи – центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику та його територіальні органи), яких уповноважено здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу та недоїмки зі сплати єдиного внеску у межах повноважень, а також державні виконавці у межах своїх повноважень. У той же час, стягнення податкового боргу та недоїмки зі сплати єдиного внеску за виконавчими написами нотаріусів не дозволяється [3, п. 41.4 ст. 41]. Разом із тим, інші державні органи не мають права проводити перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, у тому числі, на запит правоохоронних органів [3, п. 41.6 ст. 41].

Головні управління Державної податкової служби України як територіальні органи Державної податкової служби України під час виконання покладених на них завдань взаємодіють в установленому порядку з територіальними органами центральних органів виконавчої влади, з обласною та місцевими держадміністраціями, органами

місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, підприємствами, установами, організаціями на території відповідної області [4, п. 8; 5, п. 8; 6, п. 8].

Головні управління Державної податкової служби України як територіальні органи Державної податкової служби України у межах повноважень, передбачених законом, на основі і на виконання доручень Державної податкової служби України наділено повноваженнями видавати накази (розпорядження) організаційно-розпорядчого характеру, організовують і контролюють їх виконання. Серед таких актів можна виокремити індивідуально-правові акти, які є результатом правотворчого процесу, однак породжують права й обов'язки тільки у тих конкретних суб'єктів, яким їх адресовано, за конкретним випадком, оскільки саме вони і є результатом та відображенням здійснення контролюючими органами своїх функцій (такі акти мають чітко окреслений правозастосовний (правовиконавчий) характер, завжди є актами застосування норм права) та внутрішньоорганізаційні акти (положення про самостійні структурні підрозділи, Державні податкові інспекції, структурні підрозділи у складі самостійних та Державних податкових інспекцій, посадові інструкції працівників Головних управлінь Державної податкової служби України тощо).

Водночас, акти Головних управлінь Державної податкової служби України може бути скасовано Головою Державної податкової служби України повністю чи в окремій частині, у тому числі за дорученням Міністра фінансів, а також Міністром фінансів у разі відмови Голови Державної податкової служби України скасувати такий акт [4, п. 9; 5, п. 9; 6, п. 9].

Очолюють Головні управління Державної податкової служби України начальники, які призначаються на посаду та звільняються з посади Головою Державної податкової служби України, відповідно до законодавства про державну службу за погодженням з Міністром фінансів, у тому числі у разі покладання обов'язків за вакантною посадою.

Слід зазначити, що організаційні структури, штатні розписи та кошториси Головних управлінь Державної податкової служби України затверджуються Головою Державної податкової служби України. Штатна чисельність працівників Головних управлінь Державної податкової служби України затверджується Головою Державної податкової служби України у межах граничної чисельності працівників, визначеної Кабінетом Міністрів України для територіальних органів Державної податкової служби України. Структури Головних управлінь Державної податкової служби України затверджує Голова Державної податкової служби України за погодженням з Міністром фінансів. Головні управління Державної податкової служби України утворюються у межах граничної чисельності державних службовців та працівників Державної податкової служби України і коштів, передбачених на утримання Державної податкової служби України, ліквідовуються, реорганізуються керівником Державної податкової служби України як її відокремлені підрозділи за погодженням з Міністром фінансів відповідно до ст. 21¹ Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» [12].

Фінансування Головних управлінь Державної податкової служби України здійснюється через органи Державної казначейської служби України. Порядок та механізм використання Головними управліннями Державної податкової служби України бюджетних коштів здійснюється відповідно до вимог, передбачених Бюджетним кодексом України [1], Порядком складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ [8], Порядком реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України [7].

Висновки. Отже, на теперішній час законодавцю, як видається, вдалося досить повно на всебічно окреслити особливості функціонування Головних управлінь Державної податкової служби України як змістовного елемента інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування. Однак слід пам'ятати, що постійні контраверсії щодо діяльності податкових органів у тому чи іншому статусі або у тій чи іншій службовій площині йдуть не на користь утвердження інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні. А дієвість та результативність функціонування системи податкових органів, у тому числі територіальних органів Державної податкової служби України, тісно пов'язані зі ступенем та належністю правової регламентації не тільки порядку їх утворення, ліквідації чи реорганізації, але й порядку діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. *Урядовий кур'єр*. 2010. № 151.
2. Деякі питання територіальних органів Державної податкової служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 893 URL : <https://www.kmu.gov.ua/npras/deyaki-pitannya-teritorialnih-organiv-a893>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Положення про Головне управління Державної податкової служби України в Запорізькій області : Наказ Державної податкової служби України від 12.11.2020 р. № 643 URL : https://zp.tax.gov.ua/data/normativ/000/003/74966/08_12.11.2020_Zapor_zh_bez_p_dpis.pdf
5. Положення про Головне управління Державної податкової служби України у Київській області : Наказ Державної податкової служби України від 12.11.2020 р. № 643 URL : https://zp.tax.gov.ua/data/normativ/000/003/74966/08_12.11.2020_Zapor_zh_bez_p_dpis.pdf
6. Положення про Головне управління Державної податкової служби України в Одеській області : Наказ Державної податкової служби України від 12.11.2020 р. № 643 URL : https://zp.tax.gov.ua/data/normativ/000/003/74966/08_12.11.2020_Zapor_zh_bez_p_dpis.pdf
7. Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2012 р. № 309. *Офіційний вісник України*. 2012. № 24. Ст. 925.
8. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 228. *Офіційний вісник України*. 2002. № 9. Ст. 414.
9. Про затвердження положень про територіальні органи ДПС : Наказ Державної податкової служби України від 12.11.2020 р. № 643 URL : <https://officevp.tax.gov.ua/data/files/253973.pdf>
10. Про ліквідацію територіальних органів ДПС : Наказ Державної податкової служби України від 08.10.2020 р. № 556 URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DPA2073.html
11. Про утворення територіальних органів Державної податкової служби : Наказ Державної податкової служби України від 30.09.2020 р. № 529 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0529912-20/card6#Public>
12. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.